WIKIPEDIA

Satakunnan Museo

Satakunnan Museo on vuonna 1888 perustettu alueellinen vastuumuseo, joka sijaitsee Porissa. Vuonna 1888 perustettu museo on Suomen vanhimpia kulttuurihistoriallisia museoita. Satakunnan alueellisen vastuumuseon statuksen se sai vuonna 2020.

Nykyinen museorakennus on valmistunut vuonna 1973. Näyttelytiloja Satakunnan Museolla on kolmessa kerroksessa, lisäksi väliaikaisia näyttelyjä varten on oma tila. Museon yhteydessä toimii myös kahvila sekä museokauppa. Lisäksi museoon kuuluvat Luontotalo Arkki, Rosenlew-museo, Rakennuskulttuuritalo Toivo ja Korsmanin talo sekä Reposaaren kaupunginosaan sijoitettu museohinaaja Santtu. Vuoden 2015 alussa Satakunnan Museoon liitettiin myös Lavian kotiseutumuseo.[1]

Museolle myönnettiin Vuoden museo -palkinto keväällä 2019.[2]

Satakunnan museo

Tyyppi	alueellinen vastuumuseo
Perustettu	1888
Sijainti	Hallituskatu 11, Pori
Koordinaatit	61.48994°N, 21.791247°E (https://geohack.toolforge.org/geohack.php?language=fi&pagename=Satakunnan_Museo&params=61.48994_N_21.791247_E_)
Ylläpitäjä	Porin kaupunki
Johtaja	Juhani Ruohonen
Kotisivut	www.pori.fi/satakunnanmuseo (http://www.pori.fi/satakunnanmuseo)

Sisällysluettelo

Historia
  Ensimmäiset vuosikymmenet
  Sotien jälkeinen aika
Näyttelytoiminta
Museonjohtajat
Lähteet
Aiheesta muualla

Historia

Ensimmäiset vuosikymmenet

Satakunnan Museon on perustanut vuonna 1888 Porin Suomalaisen Seura. Ensimmäisen kesän aikana kerättiin lahjoituksina ihmisillä olevia muinaisesineitä, joita kertyi noin 60. Vuoden kuluttua saatiin talteen yhteensä yli 600 esinettä, jotka sijoitettiin Suomalaisen Seuran aktiivijäsenen, opettaja Matti Kauppisen kotiin ensimmäisen kahden vuoden ajaksi. Senaatti vahvisti vuonna 1893 museon viralliseksi nimeksi Satakunnan Museo. Porin kaupungin omistukseen museo siirtyi tammikuussa 1899. Ensimmäiset omat tilansa museo sai kolmen vuokralla olleen säilytyspaikan jälkeen vuonna 1903, jolloin museo siirtyi niin sanottuun Iltaman taloon. Se sijaitsi nykyisen Porin kaupunginkirjaston tontilla.[3]

Ensimmäisenä museonhoitajana aloitti maisteri F. I. Färling, jonka jälkeen tehtävää hoiti Matti Kauppinen vuoteen 1930 saakka. Hänen kaudellaan museon kokoelmat kasvoivat 13 000 esineeseen, joista suurin osa oli myös Kauppisen hankkimia. Toiseksi eniten esineitä hankki työmies Aleksander Winter, joka maakuntaan tekemiltään kiertomatkoilta toi mukanaan noin 4 000 esinettä. Hänestä tuli myös Suomen tärkeimpiä muinaisjäännösten kerääjiä. Kauppisen jälkeen Satakunnan Museon toiminnasta vastasi Porin voimistelunopettajaksi saapunut olympiamitalisti Arvid Rydman, jonka kuoleman jälkeen museonjohtajaksi valittiin hänen leskensä, senaattori J. V. Snellmanin pojantytär Kerttu Rydman.[3]

Sotien jälkeinen aika

1940- ja 1950-luvuilla museon ongelmaksi muodostuivat ahtaus sekä puutteelliset varastointilat. Ne aiheuttivat maalausten ja puuesineiden homehtumista. Osa esineistöstä oli siirretty Isolinnankadulla sijaitsevan entisen kansakoulun ullakolle, missä ne joutuivat vuotavan katon alla kärsimään vesivahingoista ja jopa vaurioituivat katon romahtaessa. Vuonna 1949 museo sai lämmittämätöntä säilytystilaa Liinaharjan kartanon navetasta ja muutamaa vuotta myöhemmin entisen lääninsairaalan tiloista Isolinnankadulta. Uusien museotilojen etsintä ja suunnittelu oli alkanut melkein heti Iltaman taloon muuton jälkeen, mutta aikaa kului kuitenkin vuosikymmeniä, ennen kuin asia viimein saatiin vierille.[3] Vuonna 1961 Porin kaupungin museolautakunta antoi uuden museorakennuksen piirustusten teon arkkitehti Olaf Küttnerille ja hankki samalla museolle tontin vuoden 1852 Porin palosta lähtien puistona olleen entisen kirkon paikalta. Hanke viivästyi kuitenkin vielä niin, että museon peruskivi muurattiin vasta 1971 ja rakennus otettiin käyttöön 1973. Vuonna 1977 museo sai uutta varastotilaa entiseltä puolustusvoimien varikolta Vähärauman kaupunginosasta.[4]

LUONTOTALO ARKKI
Luontotalo Arkki.

Satakunnan Museon toiminta jatkoi seuraavina vuosikymmeninä edelleen laajenemistaan. Vuonna 1982 museo sai lahjoituksena hinaaja Santun, joka asetettiin näytteille Reposaareen. Toiminta laajeni edelleen, kun vuonna 1990 museon omistukseen tuli V kaupunginosasta neljästä puurakennuksesta koostuva kiinteistö. Uuteen yksikköön perustettiin Rakennuskulttuuritalo Toivo näyttely- ja verstastiloineen sekä 1950-luvun alun työläiskodiksi sisustettu Korsmanin talo. 2000-luvun alussa samaan pihapiiriin pystytettiin vielä vuodelta 1849 peräisin oleva hirsitalo, joka oli purettu VI kaupunginosasta. Museonjohtaja Leena Sammallahden aikana 1990-luvulla käynnistettiin oman luonnonhistoriallisen museon suunnittelu. Luontotalo Arkki avattiin lopulta yleisölle Pohjoispuiston varrella sijaitsevassa entisessä Porin kaupungin puhelinlaitoksen rakennuksessa vuonna 1999. Neljä vuotta myöhemmin museo sai hallintaansa teollisuuskonserni Rosenlewin historiaa esittelevä kokoelman, jonka pohjalta avattiin Aittaluodossa sijaitsevaan entiseen kruununmakasiiniin Rosenlew-museo vuonna 2006. Kesällä 2008 museo luopui Liinaharjan kartanon varastostaan ja siirsi esineistöään Porin puuvillatehtaan tiloihin.[3]

Näyttelytoiminta

Koska museolla oli vuosisadan alussa ahdasta, oli pysyväisnäyttelykin tiivis. Tavaraa oli esillä seiniin naulattuna ja pöydille aseteltuina. Tilapäisnäyttelyitä voitiin järjestää vasta paljon myöhemmin. Ensimmäinen varma tieto teemanäyttelystä on vuodelta 1942, jolloin yhdessä Porin kaupunginkirjaston kanssa järjestettiin kirjapainotaidon 300-vuotisnäyttely.[4] Tämän jälkeen on museossa järjestetty säännöllisesti useampia vuosittaisia teemanäyttelyjä.

Nykyinen perusnäyttely ”Elon merkkejä” avautui vuonna 2018. Se kertoo menneiden ja nykyisten satakuntalaisten elämästä, ilmiöistä ja persoonista rautakaudelta nykypäivään. Näyttelyssä on erilaisia teemoja, kuten ruoka ja asuminen. Erilaiset pienoismallit ja koti-interiöörit havainnollistavat eri aikojen elämää.

Näyttelyssä saa myös koskea, kokeilla, pelata ja leikkiä.[5] Edellinen perusnäyttely ”Vesien sylistä Satakunnaksi” oli avoinna vuosina 2002–2016.[6]

Museonjohtajat

- Fredrik Ignatius Färling (1888–1896)
- Matti Kauppinen (1896–1930)
- Arvid Rydman (1930–1953)
- Kerttu Rydman (1953–1957)
- Unto Salo (1957–1972)
- Risto Koskinen (1972–1991)
- Sirkka-Liisa Hakala (1991–1994)
- Leena Sammallahti (1994–2004)
- Juhani Ruohonen (2004–)

Lähteet

1. Lavian kotiseutumuseo (http://aikamatkasatakunnassa.fi/kohteet/lavian-kotiseutumuseo/) *Aikamatka Satakunnassa*. Satakuntaliitto. Viitattu 20.10.2016.
2. Satakunnan museosta Vuoden museo 2019 (https://www.museoliitto.fi/uutiset.php?aid=13939&k=13725) 16.5.2019. Suomen museoliitto. Viitattu 17.5.2019.
3. Kokoelmaohjelma (https://www.pori.fi/satakunnan-museo/kokoelmat/esinekokoelmat/kokoelmaohjelma) (PDF) *Satakunnan Museo*. 1.6.2009. Porin kaupunki. Viitattu 19.8.2014.
4. Koskinen, Risto: ”Miten saada tämmöinen museumi toteutetuksi – Satakunnan Museo 1888–1988”, *Suomen Museo 1988*. Helsinki: Museovirasto, 1988. ISBN 951-90568-8-2.
5. Elon merkkejä – Satakunnan Museon uusi perusnäyttely avautuu torstaina (https://www.pori.fi/uutinen/2018-03-07_elon-merkkeja-satakunnan-museon-uusi-perusnayttely-avautuu-torstaina) 7.3.2018. Porin kaupunki. Viitattu 25.1.2019.
6. Toimintakertomus 2016 (https://docplayer.fi/50427649-Toimintakertomus-2016.html) (PDF) Satakunnan Museo. Viitattu 25.1.2019.

Aiheesta muualla

- Kuvia tai muita tiedostoja aiheesta **Satakunnan Museo** Wikimedia Commonsissa
- Satakunnan Museon kuvakokoelmat (http://satm.finna.fi) Finna.

Noudettu kohteesta ”https://fi.wikipedia.org/w/index.php?title=Satakunnan_Museo&oldid=18990327”

Sivua on viimeksi muutettu 15. kesäkuuta 2020 kello 19.43.

Teksti on saatavilla Creative Commons Attribution/Share-Alike -lisenssillä; lisäehtoja voi sisältyä. Katso käyttöehdot.
Wikipedia® on Wikimedia Foundationin rekisteröimä tavaramerkki.
Ongelma artikkelissa?